

1. februar 2002

Aktuell utdanningsstatistikk

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Valg av høyere utdanning

Publisert i samarbeid med
Utdannings- og
forskningsdepartementet

8/2001

Aktuell utdanningsstatistikk

I *Aktuell utdanningsstatistikk* publiseres statistikk på ulike emneområder innenfor utdanningsstatistikken.

Husk å oppgi kilde: Statistisk sentralbyrå ber om å bli oppgitt som kilde når statistikk eller andre opplysninger fra dette heftet blir gjengitt.

Ansvarlig seksjon: Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Redaktør: Elisabetta Vassenden.

Redaksjonsmedarbeidere:

Sadiq Kwesi Boateng, tlf: 62 88 54 72,
e-post: sadiq.kwesi.boateng@ssb.no
Arild Rognan, tlf. 62 88 55 78,
e-post: arild.rognan@ssb.no
Kjetil Digre, tlf. 62 88 50 32,
e-post: kjetil.digre@ssb.no

Redigering: Camilla Juvet

Priser: Per år kr 500,00 inkl. mva. Enkeltnummer kr 65,00 inkl. mva.

Forespørsel om salg og abonnement

rettes til: Statistisk sentralbyrå, Salg- og abonnementservice, N-2225 Kongsvinger, tlf. 62 88 55 00, faks 62 88 55 95, e-post: salg-abonnement@ssb.no.

ISSN 1500-4295
F-4125

Elektronisk formidling

Foruten papirutgaven finnes publikasjonen tilgjengelig i elektronisk versjon under SSBs webtjeneste på Internett. Adressen er <http://www.ssb.no>. Tabellene kan lastes ned i Excel.

Andre tabeller

Spesialtabeller kan bestilles fra Statistisk sentralbyrå.

Standardtegn

Standardtegn i tabeller

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	

Innhold

1. Sosial bakgrunn og valg av høyere utdanning	3
2. Kjønn, landbakgrunn og valg av høyere utdanning	9
Vedleggstabeller	13

Innledning

Gjennom *Aktuell utdanningsstatistikk* ønsker Statistisk sentralbyrå å øke tilgjengeligheten til og aktualiteten på statistikk om utdanningsaktiviteter i Norge. Statistisk sentralbyrå ønsker å presentere et bredere spekter av statistikk om elever og studenter i Norge. Serien prøver også å dekke behovene for nøkkeltall for utdanningssektoren.

Aktuell utdanningsstatistikk er finansiert av Statistisk sentralbyrå (SSB) og Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) i felleskap. Både Statistisk sentralbyrå og Utdannings- og forskningsdepartementet medvirker med materiale til serien. Statistisk sentralbyrå har det redaksjonelle ansvaret for publikasjonene og står ansvarlig for den faglige kvaliteten.

Denne publikasjonen er todelt. Kapittel 1 omhandler sosial bakgrunn og valg av høyere utdanning. Kapittel 2 omhandler kjønn, landbakgrunn og valg av høyere utdanning.

Samtlige benyttede data er hentet fra Statistisk sentralbyrås utdanningsregistre. Statistisk sentralbyrå har utarbeidet både tabeller og tekst.

1. Sosial bakgrunn og valg av høyere utdanning

Det er gjort en del forskning på sosial rekruttering til høyere utdanning i Norge (for en oversikt se f.eks. Nordli Hansen 1986). Denne viser at sosial bakgrunn, målt i form av foreldrenes utdanningsnivå, har stor betydning for om folk tar høyere utdanning eller ei. De som kommer fra hjem der foreldrene har lite utdanning tar i langt mindre grad høyere utdanning enn de som kommer fra hjem med høyere utdannede foreldre. Det er gjort få studier av forskjeller i valg av type høyere utdanning mellom ulike sosiale lag. Vi ønsker i den forbindelse å se om sosial bakgrunn, også her målt i form av foreldrenes utdanningsnivå, har betydning for dette. I tillegg vil vi se om det har skjedd noen endringer i løpet av de siste 20 årene. Foreldrenes utdanningsnivå er beregnet ut fra den forelderens som har lengst utdanning. Hvis begge foreldrene har like lang utdanning, er mors utdanning benyttet.

Det finnes et stort antall ulike utdanninger innenfor universitets- og høyskolesystemet i Norge. Fra grunnfagsemer på noen få vekttall til doktorgrader. En kartlegging av sosial bakgrunn hos samtlige som avlegger en eksamen innen høyere utdanning krever store ressurser, og skaper dessuten en uoversiktlig publikasjon. Vi har derfor valgt å se nærmere på 12 utdanninger med varierende innhold og lengde. Disse utdanningene er samtidig relativt representative for det norske utdanningssystemet.

De korteste av utdanningene vi har plukket ut er treårige utdanninger som førskolelærer, sykepleier og høgskoleingeniør. Deretter har vi plukket ut én utdanning av fire års varighet, allmennlærer. Allmennlærerutdanningen ble fireårig i 1992. Sivilingeniør er også en utdanning vi har valgt å ta med. Sivilingeniørutdanningen var tidligere fire og et halvt år, men har nå en varighet på fem år. Innen økonomi har vi plukket ut og slått sammen Cand. oecon., som er en utdanning på seks år, og siviløkonom - CEMS-master, som er en utdanning med fem års varighet. Vi har plukket ut seks utdanninger med en varighet på seks år. Dette er jus, medisin, sivilagronom og hovedfag innen humaniora, samfunnsfag og realfag.

Utdanningene som er valgt ut representerer et godt utvalg av de utdanninger som eksisterer i det norske skolesystemet. Vi har dekket utdanninger innenfor pedagogikk, økonomi, naturfag/realfag, jordbruk, medisin og jus. Innenfor samlebetegnelsene hovedfag innen humaniora, samfunnsfag og realfag ligger blant annet språkfag, historie, sosiologi, statsvitenskap, sosialøkonomi, kjemi, fysikk og matematikk. Utdanningene vi har valgt varierer ikke bare i lengde, men også i prestisje og status.

Medisinstudiet er f.eks. en utdanning det tradisjonelt har vært knyttet mye prestisje og status til. Dette er en utdanning som gjerne omtales som «eliteutdanning», ofte sammen med jus, økonomiutdanning og sivilingeniør. På den andre siden er det gjerne ikke knyttet samme status til sykepleierutdanningen eller førskolelærerutdanningen. En grunn til dette er at «eliteutdanningene» ofte premieres med høy lønn. Det forholder seg også slik at innehaverne av slike utdanninger ofte befinner seg i posisjoner som gir makt og innflytelse.

Datamaterialet

I de tre første tabellene ser vi på hvilket utdanningsnivå foreldrene til de som har fullført ulike utdanninger har. Kategoriene for utdanningsnivå er delt inn i seks; grunnskolenivå, videregående-skole-nivå, mellomnivå (verken videregående eller høgskolenivå), lavt universitets- og høgskolenivå (inntil fire års utdanning), høyt universitets- og høgskolenivå (mer enn fire års utdanning) og doktorgrad.

Utdanningsnivå og valg av høyere utdanning

Tabellene 1, 2 og 3 viser antall kandidater i de valgte utdanningene etter foreldrenes utdanningsnivå for studieårene 1979/80, 1989/90 og 1999/2000.

I studieåret 1979/80 var det kun blant de nyutdannede legene at det var flere kandidater med minst en forelder som hadde høyere utdanning, enn det var kandidater som hadde foreldre som ikke hadde høyere utdanning. Nesten 180 av de nyutdannede legene hadde minst en forelder med kortere eller lengre universitets- eller høgskoleutdanning. Flesteparten av disse hadde høyere utdanning med en varighet på mer enn fire år. Omtrent 150 av kandidatene hadde foreldre med utdanning fra enten grunnskole, videregående-skole eller mellomnivå. De fleste av disse hadde bakgrunn fra videregående-skole-nivå. I samtlige andre utdanninger i 1979/80, var det et flertall med bakgrunn fra enten grunnskole, videregående-skole eller mellomnivået.

Her er det lite som tyder på at sosial bakgrunn har hatt særlig innvirkning på valg av utdanningsvei. De som kom fra en familie hvor høyeste utdanning var på videregående-skole-nivå markerte seg ved å være i flertall innenfor samtlige utdanninger. I 1979/80 opplevde de fleste nyutdannede kandidatene innenfor de utvalgte utdanningene oppadgående sosial mobilitet. De hadde selv fullført en utdanning som lå et godt stykke over deres foreldres utdanningsnivå, og havnet med dette i en høyere sosial posisjon.

Ti år senere, i studieåret 1989/90, var forholdet det samme for de nyutdannede. Flertallet av dem kom fra

1. Antall fullførte utdanninger, etter foreldrenes utdanningsnivå. Studieåret 1979/80

Utdanninger	I alt	Grunn- skole	Videre- gående	Mellom- nivå	Lav U/H	Høyt U/H	Doktor- grad	Uopp-gitt
Alle utdanninger	7 011	1 096	3 246	101	1 217	783	65	503
Allmennlærer	1 426	234	658	13	247	122	8	144
Førskolelærer	742	146	377	10	120	45	6	38
Ingeniør	320	77	165	1	34	19	3	21
Sykepleier	1 692	277	844	26	303	134	18	90
Humaniora-hovedfagsnivå	496	60	194	9	89	62	5	77
Samfunnsfag-hovedfagsnivå ...	266	44	105	5	36	38	4	34
Realfag-hovedfagsnivå	378	65	169	9	52	35	4	44
Juridiske fag	390	38	155	8	81	89	2	17
Medisin	340	15	131	3	74	96	5	16
Sivilagronom	187	21	95	3	30	31	4	3
Økonomi	43	4	22	1	11	5	-	-
Sivilingeniør	731	115	331	13	140	107	6	19

Kilde: SSB.

2. Antall fullførte utdanninger, etter foreldrenes utdanningsnivå. Studieåret 1989/90

Utdanninger	I alt	Grunn- skole	Videre- gående	Mellom- nivå	Lav U/H	Høyt U/H	Doktor- grad	Uopp-gitt
Alle utdanninger	8 485	915	3 661	195	1 963	1 027	237	487
Allmennlærer	875	97	411	19	216	66	14	52
Førskolelærer	584	100	324	6	104	26	7	17
Ingeniør	1 785	160	849	36	441	179	41	79
Sykepleier	2 082	358	1 019	48	398	105	42	112
Humaniora-hovedfagsnivå	247	26	71	6	45	40	10	49
Samfunnsfag-hovedfagsnivå ...	361	34	136	9	68	49	11	54
Realfag-hovedfagsnivå	496	35	166	9	128	92	28	38
Juridiske fag	474	27	158	13	125	112	15	24
Medisin	279	11	68	3	75	88	18	16
Sivilagronom	261	7	128	5	61	37	9	14
Økonomi	44	1	5	2	12	17	1	6
Sivilingeniør	997	59	326	39	290	216	41	26

Kilde: SSB.

hjem hvor minst en av foreldrene hadde høyere utdanning. Nå hadde de imidlertid fått følge av jurister, økonomer, sivilingeniører og hovedfagskandidater innen humaniora, samfunnsfag og realfag. Majoriteten av de uteksaminerte kandidatene innenfor disse fagene hadde også minst en forelder med høyere utdanning. Med unntak av medisin og økonomutdanningene, kom de fleste kandidatene fra familier med inntil fire års høyere utdanning. I 1979/80 hadde bakgrunnen hos legekandidatene også blitt forandret i forhold til ti år tidligere. I 1979/80 hadde 51 prosent av de nyutdannede legene familiebakgrunn fra høyere utdanning. I 1989/90 hadde denne andelen økt til 65 prosent. Også i 1989/90 opplevde de fleste nyutdannede kandidatene stigende sosial mobilitet. Den største andelen av kandidatene hadde foreldre med enten grunnskole, videregående-skole eller mellomnivåutdanning. Verdt å merke seg av endringer på disse ti årene, er at de nyutdannede kandidatene som kom fra familier med minimum tre år høyere utdanning, hadde overtatt hegemoniet innenfor de lengste og mest prestisjefylte utdanningene.

I tillegg til de utdanningene som hadde et flertall av kandidater som kom fra familier hvor minst en av forel-

drene hadde høyere utdanning i 1989/90, gjaldt dette også mange av de nyutdannede sivilagronomene i 1999/2000. I dette studieåret var det flere personer hvor foreldrene hadde bakgrunn fra høyere utdanning som ble uteksaminert innen medisin, jus, sivilagronomutdanning, hovedfag innen humaniora, samfunnsfag og realfag, sivilingeniørutdanning og økonomutdanning, enn det var personer som hadde bakgrunn fra enten grunnskole, videregående-skole eller mellomnivået. Nå hadde imidlertid andelen av de uteksaminerte medisinere med bakgrunn fra høyere utdanning sunket til 60 prosent, en nedgang tilsvarende 5 prosentpoeng i løpet av ti år. For sivilingeniører, jurister og de som hadde fullført hovedfag innen humaniora, samfunnsfag og realfag hadde andelen med bakgrunn fra høyere utdanning steget i løpet av disse ti årene. For de andre fagene som fortsatt hadde størst andel kandidater med bakgrunn fra høyere utdanning var andelen redusert.

Det er de lengste og mest prestisjefylte utdanningene som peker seg ut ved å ha størst andel kandidater med bakgrunn fra familier hvor minst en av foreldrene har høyere utdanning. Det ser ut til at de med foreldre med lavere utdanning satser mer på kortere og mindre prestisje-

3. Antall fullførte utdanninger, etter foreldrenes utdanningsnivå. Studieåret 1999/2000

Utdanninger	I alt	Grunn- skole	Videre- gående	Mellom- nivå	Lav U/H	Høyt U/H	Doktor- grad	Uoppgitt
Alle utdanninger	14 801	1 022	6 404	487	4 015	1 887	270	716
Allmennlærer	2 088	162	981	85	666	145	17	32
Førskolelærer	2 503	283	1 510	72	484	98	15	41
Ingeniør	1 577	74	665	65	462	156	15	140
Sykepleier	3 138	334	1 631	114	691	185	43	140
Humaniora-hovedfagsnivå	703	26	209	14	206	177	21	50
Samfunnsfag-hovedfagsnivå ...	1 085	59	350	23	334	194	30	95
Realfag-hovedfagsnivå	800	25	245	23	239	161	26	81
Juridiske fag	1 013	30	288	39	311	282	42	21
Medisin	408	5	71	9	136	143	19	25
Sivilagronom	253	3	92	8	78	49	8	15
Økonomi	55	1	12	2	21	9	3	7
Sivilingeniør	1 178	20	350	33	387	288	31	69

Kilde: SSB.

fylte høyere utdanninger som allmennlærer, førskolelærer, høyskoleingeniør og sykepleier. Dette er påfallende hvis vi legger foreldrenes utdanningsnivå til grunn. I de tre studieårene vi har hentet tall fra, er det langt flere som har bakgrunn fra familier hvor ingen av foreldrene har høyere utdanning. I 1979/80 var det nesten 4500 personer som hadde bakgrunn fra en familie hvor høyeste utdanning var enten grunnskole, videregående-skole eller mellomnivået. Samme år var det omtrent 2000 personer med bakgrunn fra høyere utdanning - altså under halvparten så mange. De tilsvarende tallene var nesten 4800 og 3300 i 1989/90. I 1999/2000 var fordelingen nesten 8000 og 6200. Fordelingen har blitt langt jevnere hva foreldrenes utdanningsnivå angår, men de lavest utdannede er i klar majoritet i samtlige år. Likevel er det slik at flertallet av de som kommer fra familier uten innslag av høyere utdanning velger de korteste utdanningene, og flertallet av de med høyere bakgrunn utgjør majoriteten innenfor de lengste utdanningene.

Innen de utvalgte utdanningene fullførte i 1979/80 49 prosent av de med en eller flere forelder med høyere utdanning, selv en utdanning som varte mer enn fire år (allmennlærer er ikke medregnet her). For de som ikke hadde en slik bakgrunn var andelen 36 prosent. I 1989/90 var disse andelen 49 og 28 prosent, i 1999/2000 var tilsvarende andeler 52 og 24 prosent. De med høyest bakgrunn holdt seg relativt stabilt i perioden, mens de med bakgrunn fra lavere lag fikk en stadig mindre andel innen de lengste og mest prestisjefylte fagene.

Vi skal dvele litt ved dette, og med utgangspunkt i foreldrenes utdanning se nærmere på hvordan fordelingen var på de lengste og mest prestisjefylte utdanningene.

Innen de utvalgte utdanningene hadde i 1979/80 46 prosent av barna fra en familie hvor minst en av foreldrene hadde doktorgrad avsluttet en høyere utdanning som varte mer enn fire år. Nærmere 59 prosent av foreldrene som hadde en høyere utdanning med en varighet på mer enn fire år, hadde et barn som selv avsluttet en mer enn fire år lang utdanning. I denne gruppen er reproduksjo-

nen stor. Blant foreldrene som hadde høyere utdanning med varighet på inntil fire år, var det tilsvarende tallet 41 prosent. Fire av ti opplever altså oppadgående sosial mobilitet. Halvparten av dem som hadde utdanning på mellomnivået hadde et barn som avsluttet en mer enn fire år lang høyere utdanning. For foreldre med videregående eller grunnskoleutdanning var andelen på 37 og 33 prosent. Selv om det kun var innenfor medisin at det var et flertall som hadde bakgrunn fra familier med en eller annen form for høyere utdanning i 1979/80, er det likevel en større andel av de som kom fra familier hvor foreldrene hadde høyere utdanning, som selv tok en høyere utdanning med varighet på mer enn fire år. En høyere andel av de som kom fra mellomnivået tar lengre utdanninger enn de som kommer fra lavere universitets- eller høyskolenivå og doktorgrad.

Innen de utvalgte utdanningene hadde 56 prosent av de som kom fra en familie hvor minst en av foreldrene hadde doktorgrad, fullført en høyere utdanning med en varighet på mer enn fire år i studieåret 1989/90. Dette var en økning på 11 prosentpoeng på ti år. Blant de som hadde bakgrunn fra en familie med utdanning på mer enn fire år, var tilsvarende andel 61 prosent. 40 prosent av dem som hadde en forelder med inntil fire års høyere utdanning hadde selv fullført en utdanning på mer enn fire år. For de med bakgrunn fra mellomnivået, videregående-skole-nivå og grunnskole var andelen som hadde tatt en lengre høyere utdanning 43, 29 og 22 prosent. Deles foreldrenes utdanning i to kategorier, hvor kategoriene er ingen høyere utdanning og høyere utdanning, var forskjellene blitt langt større fra 1979/80 til 1989/90.

Innen de utvalgte utdanningene hadde i 1999/2000 67 prosent av foreldrene som hadde doktorgrad, barn som tok en av de lengre utdanningene (her er også økonomer innregnet, da det i 1999/2000 var flere med bakgrunn fra familier med høyere utdanning som fullførte en slik utdanning). For foreldre med høyere utdanning lengre enn fire år var tallet 69 prosent. Det tilsvarende tallet for foreldrene med inntil fire års høyere studier var nærmere 43 prosent. På mellomnivået var andelen 31 prosent.

Blant foreldre med fullført videregående skole hadde 25 prosent av barna tatt en av de nevnte utdanningene. Hos foreldre med kun grunnskoleutdanning var andelen 16,5 prosent. Fra 1989/90 til 1999/2000 vokser også forskjellene klart. Det vil si at barn av foreldre med høyere utdanning selv tar de lengste høyere utdanningene.

Det kan se ut som at sosial bakgrunn reproduseres, selv om tabellene også viser at mange med bakgrunn fra familier uten høyere utdanning velger en høyere utdanning. Vi har ikke tall på hvor mange som kommer fra hjem uten høyere utdanning, og som selv ikke tar høyere utdanning.

Forskning har vist at det er klare sosiale forskjeller i rekruttering til høyere utdanning. Det er en større andel fra høyere sosiale lag som tar høyere utdanning enn dem som kommer fra lavere sosiale lag. Vår statistikk viser at barn fra familier med høyere utdanning, valgte de lengste utdanningene i langt større grad enn de fra familier uten innslag av høyere utdanning. Denne trenden blir også større og klarere for hvert tiår. Det er en langt større andel i 1999/2000 som kommer fra høyere sosiale lag som selv har tatt de lengste utdanningene enn det var i 1979/80. En stadig mindre andel av de med foreldre med lavere utdanning tar de lengste og mest prestisjefylte utdanningene. Dette skyldes nødvendigvis ikke at det blir færre med slik bakgrunn. Selv om det blir stadig flere som har høyere sosial bakgrunn for hvert studieår i de tabellene vi presenterer her, har samtidig antallet med lavere sosial bakgrunn også steget for hvert tiår. Disse er også i flertall i samtlige tabeller.

Funnene i disse tabellene korresponderer godt med de funnene den franske sosiologen Pierre Bourdieu gjorde i Frankrike i 1960- og 70-årene (Broady & Palme 1989:208-210). I den tiden hadde Frankrike gjennomgått samme utvikling i utdanningssystemet som vi opplevde i Norge i løpet av den perioden vi her har sett på. Det ble

stadig flere studieplasser, og gode muligheter for folk fra alle sosiale lag til å skaffe seg utdanning. Det som derimot skjedde likner hva vi har funnet her. Det var mange som kom fra lavere sosiale lag som skaffet seg høyere utdanning. Denne økningen ble likevel motsvart av en enda større økning av studenter fra de høyere lagene. Som vi viste, ble det en stadig større andel av de som kom fra hjem hvor minst en av foreldrene hadde lengre utdanning som selv tok de lengste utdanningene. Bourdieu (ibid) fant også at de som kom fra de høyeste sosiale lagene tok de lengste, men også mest prestisjefylte utdanningene, i langt større grad enn de som kom fra lavere sosiale lag.

Arvingene?

I forrige delkapittel viste vi at det er klare forskjeller i valg av type høyere utdanning når vi kontrollerer for sosial bakgrunn. Nå vil vi gå et skritt videre, og se om det finnes utdanninger som peker seg ut ved at de «henter» sine kandidater fra familier med samme utdanning.

Tabellene 4, 5 og 6 viser antall fullførte utdanninger etter foreldrene utdanning for studieårene 1979/80, 1989/90 og 1999/2000.

Ser vi på bakgrunnen til de uteksaminerte kandidatene i 1979/80, er det noen utdanninger som peker seg ut ved at de hadde en stor andel kandidater som kom fra familier med samme type utdanning. Dette er sykepleiere, jurister, leger, sivilagronomer og sivilingeniører. Andelen av de uteksaminerte innen disse ulike fagene som gikk direkte i minst en av foreldrenes fotspor er på henholdsvis 47 prosent for sykepleiere, 52 prosent for jurister, 29 prosent for leger, 36 prosent for sivilagronomer og 38 prosent for sivilingeniører. Over halvparten av de nyutdannede juristene hadde altså minst én forelder med juridisk embetseksamen. De utdanningene som pekte seg mest ut hva reproduksjon angår er, med unntak av sykepleierstudiet, de lengre høyere utdanningene.

4. Antall fullførte utdanninger, etter foreldrenes utdanning. Studieåret 1979/80

Utdanninger	I alt	All-menn-lærer	Før-skole-lærer	Ingeniør	Sykepleier	Hoved-fag humaniora	Hoved-fag samf.	Hoved-fag realfag	Juridiske fag	Medisin	Sivilagronom	Økonomi	Sivilingeniør
Alle utdanninger	854	9	140	1	206	19	9	46	105	116	55	20	128
Allmennlærer	136	1	45	-	28	2	3	9	9	15	5	2	17
Førskolelærer	56	3	16	-	7	2	2	2	3	3	6	1	11
Ingeniør	22	-	2	-	6	-	-	4	3	3	-	-	4
Sykepleier	201	4	24	-	94	2	-	7	12	29	10	3	16
Humaniora-hovedfagsnivå	59	-	9	-	18	5	-	1	6	9	4	2	5
Samfunnsfag-hovedfagsnivå	32	-	3	-	3	1	2	5	6	8	-	-	4
Realfag-hovedfagsnivå	30	-	5	-	4	2	-	2	3	4	3	1	6
Juridiske fag	83	1	3	-	10	2	-	-	43	9	1	3	11
Medisin	85	-	11	-	10	1	2	5	10	25	5	3	13
Sivilagronom	39	-	8	-	11	-	-	-	1	4	14	1	-
Økonomi	7	-	-	-	2	1	-	1	1	1	-	-	1
Sivilingeniør	104	-	14	1	13	1	-	10	8	6	7	4	40

Kilde: SSB.

Går vi til studieåret 1989/90, er det fortsatt de samme utdanningene som peker seg ut ved at de hadde en stor andel kandidater som kom fra familier med samme type utdanning. I tillegg hadde også økonomene kommet i denne posisjonen. For de utdanningene som hadde samme posisjon i 1979/80, var andelene på henholdsvis 56 prosent for sykepleiere, 37 prosent for jurister, 25 prosent for leger, 30 prosent for sivilagronomer og 40 prosent for sivilingeniører. Blant økonomene var det 36 prosent som hadde minst en forelder med økonomiutdanning. Det er i 1989/90 en større andel av de uteksaminerte sykepleierne, sivilingeniørene og økonomene som kommer fra hjem hvor minst en av foreldrene har samme type utdanning enn det var i 1979/80. For de andre utdanningene er trenden nedadgående.

I 1999/2000 hadde 34 prosent av de uteksaminerte allmennlærerne bakgrunn fra en «allmennlærerfamilie».

48 prosent av sykepleierne kom fra en familie hvor minst en av foreldrene hadde samme utdanning. 21 prosent av de uteksaminerte med hovedfag i realfag hadde samme bakgrunn. 31 prosent av juristene kom fra en familie med minst en jurist. 34 prosent av legene kom fra en familie med minst en lege og 38 prosent av sivilingeniørene hadde tilsvarende bakgrunn. Bortsett fra allmennlærere, hovedfagskandidater i realfag og leger, er det nå synkende tendens innen de andre fagene. Men mange sykepleiere, jurister, leger og sivilingeniører hadde fortsatt valgt samme utdanning som deres en eller flere av deres forelder.

Det er utdanninger som tradisjonelt har hatt stor prestisje, innflytelse og status: medisin, jus og sivilingeniør, som fortsatt rekrutterer den største andelen av de uteksaminerte kandidatene fra egne rekker. For disse er det en entydig trend at den største andelen av de uteksaminerte

5. Antall fullførte utdanninger, etter foreldrenes utdanning. Studieåret 1989/90

Utdanninger	I alt	Allmennlærer	Førskolelærer	Ingeniør	Sykepleier	Hovedfag humaniora	Hovedfag samf.	Hovedfag realfag	Juridiske fag	Medisin	Sivilagronom	Økonomi	Sivilingeniør
Alle utdanninger .	1 178	12	181	5	292	33	28	66	88	110	66	13	284
Allmennlærer	101	2	38	1	20	1	5	9	3	8	3	2	9
Førskolelærer	51	3	5	-	23	-	3	3	3	2	-	1	8
Ingeniør	224	1	33	3	57	9	1	14	7	12	13	-	74
Sykepleier	191	1	28	1	107	4	-	7	6	12	8	-	17
Humaniora-hovedfagsnivå	30	-	9	-	4	2	2	-	2	3	2	2	4
Samfunnsfag-hovedfagsnivå	38	-	2	-	5	3	4	-	5	3	3	-	13
Realfag-hovedfagsnivå	87	2	11	-	17	-	1	9	4	11	7	2	23
Juridiske fag	111	-	10	-	10	4	6	2	41	11	4	-	23
Medisin	79	-	6	-	15	3	2	3	6	20	6	1	17
Sivilagronom	40	1	7	-	5	-	1	5	1	2	12	-	6
Økonomi	11	-	1	-	-	-	-	1	2	-	-	4	3
Sivilingeniør	215	2	31	-	29	7	3	13	8	26	8	1	87

Kilde: SSB.

6. Antall fullførte utdanninger, etter foreldrenes utdanning. Studieåret 1999/2000

Utdanninger	I alt	Allmennlærer	Førskolelærer	Ingeniør	Sykepleier	Hovedfag humaniora	Hovedfag samf.	Hovedfag realfag	Juridiske fag	Medisin	Sivilagronom	Økonomi	Sivilingeniør
Alle utdanninger .	2 337	327	54	23	575	112	118	170	164	198	93	42	461
Allmennlærer	273	94	13	4	75	10	16	10	11	10	10	2	18
Førskolelærer	220	41	15	2	91	7	6	8	5	5	12	2	26
Ingeniør	215	29	5	6	58	4	10	13	4	16	5	4	61
Sykepleier	374	48	9	4	181	11	10	13	11	30	10	4	43
Humaniora-hovedfagsnivå	158	19	1	1	23	22	15	13	12	8	7	4	33
Samfunnsfag-hovedfagsnivå	207	24	7	1	35	10	19	19	15	22	10	6	39
Realfag-hovedfagsnivå	162	13	1	1	26	10	12	35	12	19	4	-	29
Juridiske fag	245	11	1	1	23	20	14	15	75	16	5	10	54
Medisin	129	13	-	-	16	7	4	10	4	44	7	-	24
Sivilagronom	50	6	1	-	10	-	1	-	5	1	9	1	16
Økonomi	8	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
Sivilingeniør	296	28	-	3	37	11	11	34	10	27	14	8	113

Kilde: SSB.

---

kandidatene har bakgrunn fra en familie hvor minst en av foreldrene har samme utdanning. Dette er på en måte «arvingene».

Oppsummering

Sosial bakgrunn kan ha stor innflytelse på valg av type høyere utdanning. At foreldre kan ha innflytelse på sine barns utdanningsvalg er ikke usannsynlig. Gjennom foreldrene får barna kjennskap til en bestemt utdanning, og et bestemt yrke.

Barn som kommer fra hjem der mor, far, eller begge foreldrene har høyere utdanning velger de lengste og mest prestisjefylte utdanningene i større grad enn barn som kommer fra hjem der verken mor eller far har lengre utdanning. Selv om årsakene til dette fenomenet er uklare, kan dette bety at mange av de mest innflytelsesrike sosiale posisjonene reproduseres. Vi har også unntak; alle typer utdanninger har kandidater med bakgrunn fra alle typer utdanninger og utdanningsnivå, men trekkene som kommer frem tyder likevel på at vi her ikke står ovenfor tilfeldigheter i valg av høyere utdanning.

2. Kjønn, landbakgrunn og valg av høyere utdanning

I forrige kapittel så vi at sosial bakgrunn har innvirkning på valg av type høyere utdanning. I dette kapitlet skal vi se hvordan det forholder seg med kjønn og landbakgrunn som bakgrunnsvariable.

Vi har valgt ut de samme utdanningene som i forrige kapittel. I første delkapittel ser vi på hvilke utdanninger menn og kvinner har valgt i studieårene 1979/80, 1989/90 og 1999/2000. I andre delkapittel ser vi på fordelingen på de ulike utdanningene med tanke på landbakgrunn i de samme studieårene.

Rollebytte

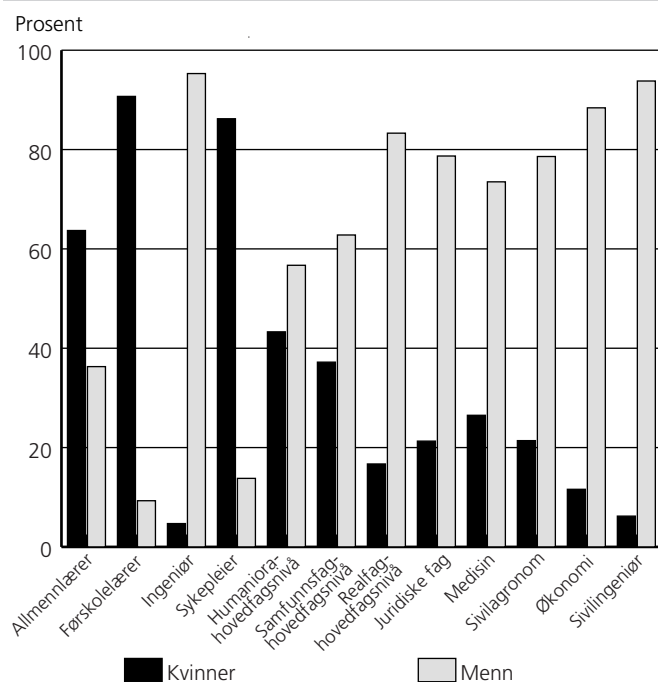
Kjønn har tradisjonelt vært en sterk bakgrunnsvariabel ved valg av utdanningsvei. De fleste naturfag-/realfagsutdanninger har tradisjonelt vært dominert av menn. På den andre siden har f.eks. sykepleier- og førskolelærerutdanningene vært særlig kvinnedominert. Det er tegn på at dette er i ferd med å endre seg noe. Likestillingen har kommet et godt stykke i Norge, og dette kan nok også ha hatt innvirkning på utdanningsvalg. Det er enklere å velge utradisjonelt når stadig flere gjør det. I dag er langt de fleste kvinner i fullt arbeid. Å være hjemmeværende er for de aller fleste heller ikke noe alternativ. Dette gjenspeiler seg også ved at det i dag er langt flere kvinner enn menn i høyere utdanning. Ut i fra disse kjensgjerninger skulle det med all rimelighet være grunn til å anta at kjønnsfordelingen på ulike utdanninger er annerledes i dag enn for 20 år siden.

Figurene 1, 2 og 3 viser andel fullførte utdanninger etter kjønn for studieårene 1979/80, 1989/90 og 1999/2000. Grunnlagsdata for figurene er vedleggstabellene 1, 2 og 3.

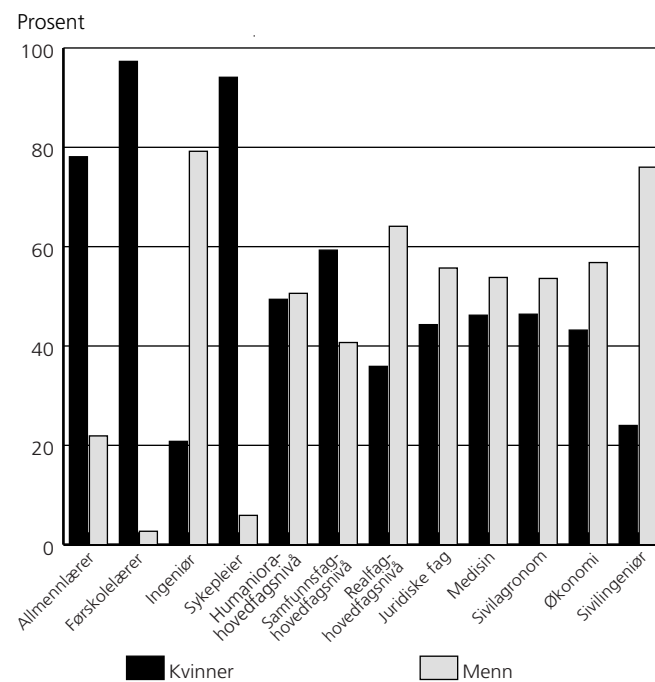
I studieåret 1979/80 ble det uteksaminert flere kvinner enn menn innenfor tre av de tolv utvalgte utdanningene. Dette var allmennlærer, førskolelærer og sykepleier. Særlig innenfor førskolelærer- og sykepleierutdanningen var kvinnene i betydelig flertall, med en andel på henholdsvis 91 og 86 prosent. I forhold til hva vi skrev innledningsvis er det ingen overraskelse at dette er utdanninger hvor kvinnene markerer seg ved å være i betydelig flertall. Innenfor de mannsdominerte utdanningene er det, heller ikke veldig overraskende, ingeniør, sivilingeniør, økonomi og hovedfag innenfor realfag som peker seg ut med en betraktelig stor andel menn. Det er faktisk enda større andeler menn innenfor de to ingeniørutdanningene, enn det var kvinner innenfor førskolelærer- og sykepleierutdanningene. Dette er også, som nevnt tidligere, tradisjonelle og typiske «mannsfag». Ser vi derimot på det totale antallet uteksaminerte innenfor de utdanningene vi her presenterer tall fra, var det flere kvinner enn menn. Selv om kvinnene er i flertall, totalt sett, hoper de seg i langt større grad enn mennene opp innenfor noen få utdanninger.

Går vi ti år frem i tid, til 1989/90, var kvinnene fortsatt dominerende innenfor de samme utdanningene som i 1979/80. I tillegg hadde de kommet i flertall innenfor

Figur 1. Andel fullførte utdanninger 1979/80, etter kjønn. Prosent

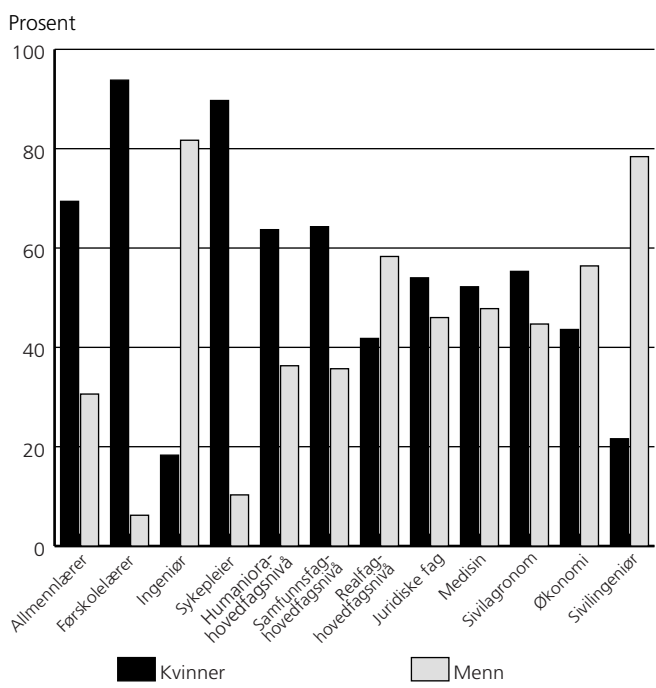

Figur 2. Andel fullførte utdanninger 1989/90, etter kjønn. Prosent

hovedfag i samfunnsvitenskapelige fag. Her har det faktisk vært en økning på over 22 prosentpoeng i løpet av disse ti årene. Kvinneandelen har også steget innenfor de fagene hvor de var i klart flertall i 1979/80: allmennlærere, førskolelærere og sykepleiere. Kvinneandelen har også steget i samtlige fag vi presenterer tall fra. Spesielt innenfor ingeniør og sivilingeniørutdanningen hadde det vært betydelig vekst. I 1979/80 var det henholdsvis 5 og 6 prosent kvinner blant de uteksaminerte ingeniør- og sivilingeniørkandidatene. I 1989/90 hadde kvinneandelen steget til 21 og 24 prosent. Dette var også de utdanningene som relativt sett hadde hatt størst økning i kvinneandelen i løpet av disse ti årene. Samtidig har det også vært en økning av det totale antallet uteksaminerte kvinner innenfor de utdanningene vi benytter tall fra. Kvinnene hadde altså spredd seg langt mer på de ulike utdanningene enn de gjorde ti år tidligere. Selv om de bare hadde oppnådd flertall innenfor kun en utdanning i forhold til ti år tidligere, var ikke overvekten av menn på de andre fagene så stor lenger.

Figur 3. Andel fullførte utdanninger 1999/2000, etter kjønn. Prosent

I 1999/2000 var det et flertall av kvinner innenfor hele åtte av de tolv utvalgte utdanningene. Dette er også en «fordobling» i løpet av ti år. Da var kvinnene i flertall innenfor fire utdanninger. For tjue år siden var det kun tre utdanninger hvor kvinnene var i flertall. I tillegg til tradisjonelle utdanninger som allmennlærer, førskolelærer og sykepleier, er kvinnene i flertall innenfor hovedfag i humaniora og samfunnsfag, jus, medisin og sivilagronomutdanningen. Innenfor allmennlærer, førskolelærer, sykepleier, ingeniør, og sivilingeniør har kvinneandelen sunket i forhold til ti år tidligere. Særlig innenfor allmennlærer-utdanningen har det blitt en god del færre kvinner fra 1989/90 til 1999/2000. Nedgangen har vært

på nærmere ni prosentpoeng. Den totale andelen kvinner har også steget betraktelig i løpet av den siste perioden. I studieåret 1999/2000 var det nærmere 65 prosent kvinner av det totale antallet uteksaminerte kandidater innenfor de utdanningene vi her ser på. Dette er en økning på omtrent 12 prosentpoeng fra 1989/90.

Som vi forutsa innledningsvis, har det vært en viss endring i løpet av perioden. Kvinnene var i flertall innenfor mer tradisjonelle «kvinnefag» i begynnelsen av perioden. Etter den tid har de kommet i flertall innenfor de fleste av de fagene vi her ser på. Samtidig hadde det vært vekst i kvinneandelen også innenfor de utdanningene hvor mennene ennå var i flertall. Det var to utdanninger som pekte seg ut i den sammenhengen. Det er ingeniør- og sivilingeniørutdanning. Disse fagene hadde fortsatt kraftig mannsdominans, og vi noterte oss også for en viss nedgang i kvinneandelen innenfor disse utdanningene fra studieåret 1989/90 til 1999/2000. Selv om kvinnene hadde hatt en økning innenfor hovedfag i realfag, var de også der i klart mindretall. Det er altså fortsatt naturfags-/realfagsutdanningene som er en mannsbastion. Etter tallene og dømmen ser det også ut til at det blir en god stund før kvinnene gjør seg veldig merkbare innenfor disse utdanningene. På den andre siden er det blitt flere menn innenfor spesielt førskolelærer- og sykepleierutdanningene.

I forrige kapittel brukte vi en del plass på de lengste og mest prestisjefylte utdanningene. Disse utdanningene kan også belyses i et kjønnsperspektiv. Det kan f.eks. være uheldig at et kjønn blir veldig dominerende innenfor yrker som har muligheten til å utøve stor makt og innflytelse. I begynnelsen av perioden var mennene i klart flertall innenfor de lengste, men også mest prestisjefylte utdanningene. Kvinnene var faktisk kun i flertall innenfor kortere utdanninger som allmennlærer, førskolelærer og sykepleier. Ti år senere, i 1989/90 hadde ikke dette endret seg veldig. Det var kun innenfor hovedfag i samfunnsfag at kvinnene var i flertall blant kandidatene som hadde fullført en høyere grads utdanning. Samtidig må det tas med at kvinnene begynte å utgjøre en relativt stor andel innenfor mange av de andre lange og prestisjefylte utdanningene i løpet av disse ti årene. Dette beredte også grunnen for kvinnenes flertall innenfor fem av de åtte lengste og mest prestisjefylte utdanningene i løpet av den neste tiårsperioden. I tillegg til hovedfag i samfunnsfag var det i studieåret 1999/2000 et flertall av kvinner uteksaminert innenfor jus, medisin, sivilagronomutdanning og hovedfag innenfor humaniora. Særlig jus og medisin er utdanninger som tradisjonelt har vært mannsdominert, men også status- og prestisjefylte. Jurister og leger er også yrkesgrupper med makt og innflytelse. På tross av at mennene var i undertall både i 1979/80 og 1989/90, hvis vi ser på det totale antallet uteksaminerte kandidater innenfor våre tolv utvalgte utdanninger, var de likevel i flertall innenfor de lengste og mest prestisjefylte utdanningene. Dette har endret seg nå, og det i løpet av kun tjue år.

Innvandrere, flyktninger, utenlandsadopterte og utvekslingsstudenter

De aller fleste uteksaminerte kandidater fra norske universiteter og høyskoler har bakgrunn fra Norge, men det finnes også en del med utenlandsk bakgrunn. Mange av disse bor i Norge på permanent basis, mens andre er her kun for å studere. De som er her på mer permanent basis kan ha bakgrunn fra innvandring, adopsjon eller som flyktninger. De som oppholder seg her i kortere tid og studerer, er nok vanligvis her som del av et utvekslingsprogram. Det finnes en rekke utvekslingsprogrammer for studenter. Særlig gjelder dette for utveksling mellom Norge og land i Europa og Norge og USA. Det innebærer også at norske studenter reiser til land i Europa eller til USA for å studere. Det finnes også en del studenter fra land i den tredje verden i Norge. Dette har fungert som en form for bistand fra vår side. Studentene har ved endt studium fått slettet sine studielån hvis de har returnert til sitt opprinnelsesland og benyttet sin kompetanse der. Det kan også være at noen kommer hit for å ta en utdanning som har spesielt godt ry på seg, eller fordi det er enklere å komme inn her enn i deres hjemland. I det følgende skal vi se nærmere på hvordan studenter med forskjellig landbakgrunn fordeler seg på de utdanningene vi har valgt ut.

Tabellene 7, 8 og 9 viser antall fullførte utdanninger etter landbakgrunn for studieårene 1979/80, 1989/90 og 1999/2000.

Blant studentene med utenlandsk bakgrunn var det de med bakgrunn fra Danmark som var i flertall blant de uteksaminerte kandidatene innenfor de utvalgte utdanningene i 1979/80. Deretter kom de med landbakgrunn fra USA. Europa var den verdensdelen med klart flest uteksaminerte studenter i Norge. Sykepleierutdanningen var mest populær. Minst populær var økonomutdanningene. I dette studieåret var det få utdannede kandidater fra land i Asia og Afrika.

Ti år senere var det fortsatt de med dansk bakgrunn som var i klart flertall blant de med utenlandsk bakgrunn. I 1989/90 var det også uteksaminert mange med svensk bakgrunn. Antallet med svensk bakgrunn hadde nesten fordoblet seg fra 1979/80 til 1989/90. Samtidig har det også blitt færre med bakgrunn fra USA. Europa er fortsatt den verdensdelen hvor de fleste med utenlandsbakgrunn har sine røtter. Deretter kommer nå Asia. Fra 1979/80 til 1989/90 har antallet med asiatisk landbakgrunn blitt over syvdoblet. Det har også blitt nærmere dobbelt så mange uteksaminerte med bakgrunn fra et afrikansk land. I 1989/90 var ingeniørutdanningen mest populær, fulgt av sykepleier- og sivilingeniør-utdanning. De naturfaglige/realfaglige utdanningene skiller seg altså klart ut. Verdt å merke seg er også at 46 prosent av kandidatene med asiatisk bakgrunn fullførte ingeniørutdanning. Ingen andre verdensdeler har en så stor opphopning innenfor en utdanning. Særlig er det mange med landbakgrunn fra Vietnam som har utdannet seg til ingeniør. De med vietnamesisk bakgrunn er i klart flertall blant asiaterne. Dette kan nok for en del forklares med at Norge har tatt imot mye flyktninger fra nettopp Vietnam.

I 1999/2000 var det de med svensk bakgrunn som var i flertall blant de uteksaminerte med utenlandsk bakgrunn. Det var også blitt flere med dansk, britisk eller tysk bakgrunn blant europeerne. Antallet med afrikansk bakgrunn hadde blitt mer enn fordoblet, det samme gjaldt de med bakgrunn fra et asiatisk land. Også nå peker de med bakgrunn fra Vietnam seg ut, men det har også blitt mange med bakgrunn fra Iran. Dette gjenspeiler at Norge har tatt imot mange flyktninger fra Iran. Sykepleier- og ingeniørutdanning var fortsatt mest populært blant de med utenlandsk bakgrunn. Av de lengste fagene er det hovedfag innenfor samfunnsfag som var mest populært.

7. Antall fullførte utdanninger, etter landbakgrunn. Studieåret 1979/80

Landbakgrunn	I alt	All-menn-lærer	Før-skole-lærer	Ingeniør	Sykepleier	Hoved-fag humaniora	Hoved-fag samf.	Hoved-fag realfag	Juridiske fag	Medisin	Sivil-agronom	Økonomi	Sivilingeniør
I alt	7 011	1 426	742	320	1 692	496	266	378	390	340	187	43	731
Europa	6 843	1 398	728	311	1 664	471	257	363	376	331	186	43	715
Norge	6 558	1 357	707	303	1 595	440	246	332	357	312	178	42	689
Danmark	93	6	10	2	28	6	3	10	8	6	4	1	9
Sverige	59	16	3	1	21	3	2	3	3	3	-	-	4
Storbritannia	37	7	-	-	6	8	4	6	2	-	1	-	3
Tyskland	22	-	3	-	4	4	-	1	3	4	-	-	3
Resten av Europa ...	74	12	5	5	10	10	2	11	3	6	3	-	7
Afrika	21	4	1	3	4	4	2	-	-	1	-	-	2
Asia	16	2	2	1	5	2	1	2	-	-	-	-	1
Amerika	100	19	10	3	19	10	4	3	13	8	1	-	10
USA	83	14	9	3	16	8	4	3	11	6	1	-	8
Ugyldig/Uoppgitt	30	3	1	1	-	9	2	10	1	-	-	-	2

Kilde: SSB.

8. Antall fullførte utdanninger, etter landbakgrunn. Studieåret 1989/90

Landbakgrunn	I alt	All-menn-lærer	Før-skolelærer	Ingeniør	Sykepleier	Hoved-fag humaniora	Hoved-fag samf.	Hoved-fag realfag	Juridiske fag	Medisin	Sivil-agronom	Økonomi	Sivilingeniør
I alt	8 485	875	584	1 785	2 082	247	361	496	474	279	261	44	997
Europa	8 192	860	573	1 692	2 039	236	340	467	462	263	254	40	966
Norge	7 700	827	543	1 603	1 949	220	310	414	427	237	240	34	896
Danmark	124	9	13	25	23	4	3	12	9	4	2	-	20
Sverige	116	9	5	29	22	3	4	8	9	4	4	1	18
Storbritannia	55	3	2	5	13	3	4	7	5	1	1	1	10
Tyskland	60	3	3	9	10	1	7	5	6	6	2	2	6
Resten av Europa	137	9	7	21	22	5	12	21	6	11	5	2	16
Afrika	40	1	1	7	9	1	4	5	-	5	4	1	2
Asia	118	1	3	55	17	2	5	10	4	6	2	2	11
Sri Lanka	23	-	1	14	3	-	1	-	-	1	1	1	1
Vietnam	36	-	-	30	1	-	-	-	-	1	-	-	4
Amerika	97	11	6	15	11	5	9	13	7	3	1	1	15
USA	73	7	4	13	10	4	6	8	5	2	-	-	14
Ugyldig/Uoppgitt	39	3	1	15	6	3	3	3	1	1	-	-	3

Kilde: SSB.

9. Antall fullførte utdanninger, etter landbakgrunn. Studieåret 1999/2000

Landbakgrunn	I alt	All-menn-lærer	Før-skolelærer	Ingeniør	Sykepleier	Hoved-fag humaniora	Hoved-fag samf.	Hoved-fag realfag	Juridiske fag	Medisin	Sivil-agronom	Økonomi	Sivilingeniør
I alt	14 801	2 088	2 503	1 577	3 138	703	1 085	800	1 013	408	253	55	1 178
Europa	14 258	2 052	2 467	1 474	3 032	678	1 037	722	982	386	242	50	1 122
Norge	13 416	1 981	2 383	1 357	2 885	619	949	661	903	357	219	43	1 059
Danmark	140	14	16	17	28	10	14	9	14	6	1	-	11
Sverige	170	16	14	19	38	10	24	11	10	7	6	1	14
Storbritannia	104	13	10	18	16	13	8	5	12	2	2	1	4
Tyskland	113	14	8	11	20	8	10	9	17	2	4	1	9
Afrika	103	2	6	16	19	5	17	17	2	1	2	4	12
Asia/Oceania	289	18	28	50	59	7	16	42	15	18	5	1	30
Iran	48	-	1	13	13	1	2	6	-	6	1	-	5
Vietnam	51	-	3	11	12	-	1	9	2	3	-	-	10
Sør Korea	45	5	10	1	10	2	1	5	10	-	1	-	-
Amerika	128	13	10	10	25	13	13	14	13	4	3	-	10
USA	80	9	6	6	9	11	8	11	11	1	2	-	6
Ugyldig/Uoppgitt	23	3	2	3	2	-	3	5	-	-	1	-	4

Kilde: SSB.

Folk med landbakgrunn fra Europa dominerer stort blant samtlige kandidater med utenlandsk bakgrunn i de årene vi presenterer tall fra. Årsaken til dette er at det er flest personer med landbakgrunn fra et europeisk land blant de med utenlandsk landbakgrunn. Samtidig har det blitt stadig flere med landbakgrunn fra Asia og Afrika for hvert av de årene vi har hentet tall fra. Dette skyldes nok som nevnt at Norge har tatt imot mange flyktninger fra Asia, men også Afrika de siste 20 årene. De fleste med utenlandsk landbakgrunn tar kortere utdanninger som sykepleier- og ingeniørutdanning. Særlig økonomi, men også jus og medisin er det få som har studert.

Litteratur:

Broady, Donald och Mikael Palme (1989): «Pierre Bourdieus utbildningssociologi.» I: Harald Thuen og Sveinung Vaage (red.) *Oppdragelse til det moderne*. Universitetsforlaget, 1989. s 199-218.

Hansen, Marianne Nordli (1986): «Sosiale utdanningsforskjeller. Hvordan har det blitt forklart? Hvordan bør de forklares?» *Tidsskrift for samfunnsforskning*, bd. 27, 1986, side3-25.

Vedleggstabell 1. Antall fullførte utdanninger, etter kjønn. Studieåret 1979/80

Utdanninger	I alt	Menn	Kvinner	Prosent kvinner
Alle utdanninger ...	7 011	3 316	3 695	52,7
Allmennlærer	1 426	518	908	63,7
Førskolelærer	742	69	673	90,7
Ingeniør	320	305	15	4,7
Sykepleier	1 692	233	1 459	86,2
Humaniora-hovedfagsnivå	496	281	215	43,3
Samfunnsfag-hovedfagsnivå	266	167	99	37,2
Realfag-hovedfagsnivå	378	315	63	16,7
Juridiske fag	390	307	83	21,3
Medisin	340	250	90	26,5
Sivilagronom	187	147	40	21,4
Økonomi	43	38	5	11,6
Sivilingeniør	731	686	45	6,2

Kilde: SSB.

Vedleggstabell 3. Antall fullførte utdanninger, etter kjønn. Studieåret 1999/2000

Utdanninger	I alt	Menn	Kvinner	Prosent kvinner
Alle utdanninger ...	14 801	5 243	9 558	64,6
Allmennlærer	2 088	638	1 450	69,4
Førskolelærer	2 503	156	2 347	93,8
Ingeniør	1 577	1 289	288	18,3
Sykepleier	3 138	324	2 814	89,7
Humaniora-hovedfagsnivå	703	255	448	63,7
Samfunnsfag-hovedfagsnivå	1 085	387	698	64,3
Realfag-hovedfagsnivå	800	466	334	41,8
Juridiske fag	1 013	466	547	54,0
Medisin	408	195	213	52,2
Sivilagronom	253	113	140	55,3
Økonomi	55	31	24	43,6
Sivilingeniør	1 178	923	255	21,6

Kilde: SSB.

Vedleggstabell 2. Antall fullførte utdanninger, etter kjønn. Studieåret 1989/90

Utdanninger	I alt	Menn	Kvinner	Prosent kvinner
Alle utdanninger ...	8 485	3 671	4 814	56,7
Allmennlærer	875	192	683	78,1
Førskolelærer	584	16	568	97,3
Ingeniør	1 785	1 413	372	20,8
Sykepleier	2 082	123	1 959	94,1
Humaniora-hovedfagsnivå	247	125	122	49,4
Samfunnsfag-hovedfagsnivå	361	174	214	59,3
Realfag-hovedfagsnivå	496	318	178	35,9
Juridiske fag	474	264	210	44,3
Medisin	279	150	129	46,2
Sivilagronom	261	140	121	46,4
Økonomi	44	25	19	43,2
Sivilingeniør	997	758	239	24,0

Kilde: SSB.